

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*miejsce
na naklejkę*

dysleksja

**EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA LITEWSKIEGO
POZIOM PODSTAWOWY**

DATA: **24 maja 2016 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS PRACY: **170 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 11 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
5. Możesz korzystać ze słowników językowych.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MOL-P1_1P-162

1 užduotis

Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės kalba Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos šventėje

Gerbiami Tėvynės gynėjai, mieli šventės dalyviai, šiandien mes vėl susirinkome pademonstruoti galingiausią Lietuvos ginklą – vienybę. Kariuomenės ir visuomenės, visų Lietuvoje gyvenančių tautų, visų kartų vienybę. Lietuvos ir jos sąjungininkų bendrystę.

Nuo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės iki pokario partizanų, nuo Baltijos kelio iki mūsų narystės NATO ir Europos Sąjungoje, esame nepriklausomi, gerbiami ir stiprūs, nes esame vieningi.

Esame tvirti žmonės. Mūsų meilės Lietuvai neiškrito kryžiuočiai, neišvežė gyvuliniai vagonai ir nesunaikins priešišku jėgų propaganda, nes mes nemokame gyventi be Lietuvos.

Esame laisvi žmonės. Per knygnešius, per partizanus ir rezistentus mes visada iš kiekvienos aklavietės randame kelią į laisvę, nes netikime, kad būna laimingų vergų.

Esame išmintingi žmonės. Per tūkstantmetę istoriją prisijaukinome pagarbą žmogaus teisėms, demokratijai ir teisės viršenybei, darbštumui ir verslumui. Todėl esame svarbūs euroatlantinės bendruomenės nariai. Kiekvienas iš mūsų, nuo karių iki valstybės vadovų, nuo trispalvę piešiančių darželinukų iki dorai dirbančių verslininkų, esame Lietuvos gynėjai.

Sąžiningai dirbdami Lietuvos labai ir susitelkę, esame išdidi ir nepalaužiama Lietuva.

Aš tikiu mūsų žmonėmis, tikiu mūsų kariuomene, tikiu Lietuva!

<http://www.president.lt>

1.1 užduotis (0–2)

Išrašykite du perkeltinės reikšmės žodžių junginius, pavartotus įtikinėjimo, persvajijos tikslu.

1.

.....

.....

2.

.....

.....

1.2 užduotis (0–1)

Atsižvelgdami į kalbos temą ir paskirtį, paaiškinkite, kodėl Lietuvos Respublikos prezidentės Dalios Grybauskaitės pasisakyme vyrauja įvardžių ir veiksmažodžių daugiskaitos formos.

.....

.....

.....

1.3 užduotis (0–2)

Pateikite dvi iškilmingos prakalbos žanrui būdingas ypatybes.

1.

.....

2.

.....

1.4 užduotis (0–1)

Parašykite žodžių *propaganda* ir *pademonstruoti* reikšmes.

propaganda –

pademonstruoti –

1.5 užduotis (0–1)

Paaiškinkite savais žodžiais sakinį: *Mūsų meilės Lietuvai neiškirto kryžiuočiai, neišvežė gyvuliniai vagonai.*

.....

.....

2 užduotis

Tarp redagavimo ir vertimo

Su Roma Zagorskiene kalbasi Diana Bučiūtė

Kaip atsidūrėte „Vagoje“, tuo metu dar vadintoje Valstybine grožinės literatūros leidykla?

Nusivylusi chemijos studijomis, įstojau į Vilniaus universitetą studijuoti anglų kalbos ir literatūros. Iškart po universiteto baigimo [...] kurį laiką neturėjau darbo, bet norėjau dirbti tik leidykloje: jau universitete darydavome grožinės literatūros vertimėlius, ir man tai buvo prie širdies. Matyt, turėjau kalbos jausmą – ne tiek literatūros, kiek kalbos [...]. Kai tik „Vagoje“ atsirado vieta, mane priėmė į vaikų ir jaunimo literatūros redakciją. [...]

Iš šalies sunku įsivaizduoti, kad tokia nenuorama, net, atleiskite, vėjavaikė galėtų kantriai sėdėti prie redaktoriaus stalo. Kaip pavyko suderinti tokį komunikabilumą, judrumą su redaktoriui reikalingu kruopštumu ir gebėjimu susikaupti?

Tai man didelė paslaptis! Mokydamasi mokykloje namų darbus ruošdavau Dievui ant garbės, universitete iki galo nepasirengdavau nė vienam egzaminui, bet turėjau laimę – net medaliu gimnaziją baigiau ir egzaminų gaudavau penketus. O kai pradėjau dirbti leidykloje, nežinia kaip tapau baisiausia pedantė ir knibčiuvienė. Net kablelis pasidarė svarbus.

O kaip pradėjote vertėjos karjerą? [...] Ar sovietmetis netrukde atsiskleisti Jums kaip vertėjai?

Verčiau tai, ką siūlė. Pati, kaip sakiau, niekada neprašydavau vertimų, bet ir neimdavau versti to, ko nenorėjau.

Blogiausia buvo tai, kad į leidyklos planus reikėjo įtraukti daug sovietinių respublikų ir socialistinių šalių kūrinių, mažokai būdavo Vakarų literatūros, anglų, vokiečių, prancūzų. Daug kolegų redaktorių, nemokančių kitų kalbų, versdavo iš rusų kalbos, – ne tik rusų

literatūrą, bet ir sovietinių respublikų, tadžikų, kazachų ir taip toliau. Pati iš rusų kalbos išverčiau tik porą plonų iliustruotų knygelių. [...]

Kokių savybių reikia geram vertėjui?

Pirmiausia kūrybingumo ir nepaprasto darbštumo. Meninis vertimas yra kūryba. Žmonės mano, kad jei moki kalbą, tai ir versti gali. O iš tiesų, jei neturi kūrybingumo ir fantazijos, niekada nebūsi geras vertėjas. Tačiau reikia ir be galo daug dirbti. Vertėjo darbas – ir džiaugsmas, ir skausmas. Kaip meilė.

Reikia turėti „vertėjo klausą“. O gal vertėjo sielą.

Ačiū už pokalbį.

„Literatūra ir menas“, 2008-09-19, nr. 2304.

2.1 užduotis (0–1)

Suformuluokite pagrindinę atsakymo į 1 klausimą mintį.

.....
.....

2.2 užduotis (0–1)

Remdamiesi atsakymo į 2 klausimą turiniu paaiškinkite, kaip supratote Romos Zagorskienės žodžius: *mokykloje namų darbus ruošdavau Dievui ant garbės.*

.....
.....

2.3 užduotis (0–2)

Paaiškinkite savais žodžiais, kodėl vertėja neigiamai vertina darbo sąlygas sovietmečiu. Nurodykite du argumentus.

1.
.....
2.
.....

2.4 užduotis (0–1)

Romos Zagorskienės nuomone, geras vertėjas turi pasižymėti (pasirink vieną atsakymą)

- A. vien kalbos mokėjimu.
- B. vien kūrybiškumu.
- C. džiaugsmingumu ir kūrybiškumu.
- D. darbštumu ir kūrybišku mąstymu.

2.5 užduotis (0–1)

Pateikite apibrėžimo *pedantė* sinonimą.

.....

3 užduotis

1 tema: Ar žmogus visada gali rinktis ir likti ištikimas sau artimiems idealams? Svarstykite remdamiesi pateiktomis ištraukomis iš Daliaus Grinkevičiūtės apysakos *Lietuviai prie Laptevų jūros* ir kitu kultūros tekstu. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių.

Dalia Grinkevičiūtė

Lietuviai prie Laptevų jūros

Ištraukos

Mama susirgo. Užtino veidas, visa galva, ji sveria ne daugiau kaip 30 kg, atrodo kaip kokia mergaitė: šonkauliai styro, kojos plonytės, viena oda. Rodos, pakėlus ant rankų išneštum į orą. Ji dega kaip ugnis. Temperatūra. Nieko nemato, nes ir akys užtino. Mes su Juozu žiūrime į ją, ir klaiki baimė suartina mus, tada apsikabinam ir verkiam.

– Dalia, jeigu mama mirs, aš nusidursiu su šituo peiliu, – sako brolis gulėdamas kniūbsčias, ir aš jaučiu, kaip jo ilgas, liesas, nusilpęs kūnas trūkčioja kaip smaugiamas.

Mama jau be sąmonės. Pirmą kartą aš meldžiuosi per šiuos košmaro mėnesius.

– Dieve, palik man motiną, palik man motiną, – sakau apsikabinus bejausmį jos kūną, griaučius ir baisų beformį, ištinusį raudoną veidą.

Kažkas mėgina kasti į mūsų urvą. Išliaužia ir garsiai sušunka, kad prasidėjo teismas, laukia manęs. Išlendu kartu su Žukiene, kuri eina kaip liudytoja.

– Sudiev, mama, sudiev, mamule, – bučiuoju jos bejausmį kūną, veidą, rankas, kojas.

Mes su Juozu žinom ir suprantam, kas yra. Ji pasmerkė save bado mirčiai ir visą savo davinį padalijus nežymiai pakišdavo mums, o mes, alkani žvėrys, sušalę ir iškankinti kilpos su rąstų kalnu, griebdavom duoną nepaklausę: motin, ar tu jau valgei? Mes nužudėm savo motiną, mes gyvuliai su tavim, Juozai. Motin, pasaulio didvyriai nyksta mano vaizduotėj prieš tavo jėgą, prieš tavo meilę, prieš tavo herojiškumą. Matrosovas, uždengęs savo kūnu ambrazūrą – pigmėjas prieš tavo širdį, kuria save pasmerkei lėtai, kankinančiai mirčiai. Štai kas yra motinos širdis! Sudiev, mama, kai grįšiu po teismo, tu jau būsi atšalus. Tu būsi laiminga, nematysi, kaip tavo dukterį varys į kalėjimą. Sudiev, mama!... Žukienė atplėšė mane nuo dar šilto motinos kūno.

[...]

Sunki eilinė kankinančio darbo diena baigėsi. Sėdžiu prie krosnelės. Po senovei pleška vogtos lentos. Teismas teismu, o vogti reikia, tad ir vagiam iš eilės, tik einam dviese, kad vienas saugotų. Tik Nausėdienė niekad neina, ji negali, jos visa esybė tam prieštarauja, ji nėra ir valdiško skuduro paėmus. Tokia ji ir pasiliko. Mes iš pradžių stebėjomės ir žiūrėjom į ją kaip į baltą varną, paskui tas jos sąžiningumas ėmė nervinti – mes gatavos buvom stogą nuo Sventickio namų nuplėšti. Ji nesipiktina, bet principingai sako: „Patikėkit, aš negaliu to daryti“. Tad paliekam ją ramybėje, jau vien dėl to, kad ji yra nepaprastas žmogus.

1949–1950 m.

D. Grinkevičiūtė, *Lietuviai prie Laptevų jūros*. Pratarė A. Iešmantaitė, Vilnius, Žaltvykslė, 2006, p. 43; 57–58.

2 tema: Interpretuokite pateiktą eilėrašį. Suformuluokite tezę ir ją pagrįskite. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių.

Bernardas Brazdžionis

Mano protėvių žemė

Tu viena mano laimės ir džiaugsmo sapnuos,
Tu viena mano kryžkelių vingiuos liūdnuos,
Tu viena mano saulės rytojaus dienos,
Mano protėvių žeme.

Atminimuose lankos ramunių baltų,
Senos pilys prie Nemuno seno krantų,
Baltija ir aukštaičių pagojai – tai tu,
Mano protėvių žeme.

Ir bitelių dūzgimas baltam avily,
Ir piliakalnių, alkų ramybė tyli,
Ir žiema, kaip mirties baltas takas, gili,
Mano protėvių žemėj.

Nenumirus po piktojo gruodo ledais,
Nesukniubus po sielvarto upės krantais,
Puoškis, puoškis pavasario jauno žiedais,
Lietuva, mano protėvių žeme!

1944.XI.27

B. Brazdžionis, Poezijos pilnatis. Lietuvos kultūros fondas. Vilnius, 1989, p. 326.

WYPRACOWANIE

na temat nr

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Lined writing area consisting of 20 horizontal dotted lines.

A series of 25 horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing.

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)